

گذری اجمالی بر وضعیت کالبدی مسکن در کشور

یعقوب زارعی^۱، فائزه بابایی نیا^{۲*}

۱- دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران. Yaghoub.zarei@yahoo.com
۲- دانشجوی رشته کارشناسی معماری، دانشگاه سیستان و بلوچستان. Fbabayi75@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف سنجش و تحلیل کیفیت کالبدی مسکن در استان های کشور، تلاش نمود تا ضمن ارزیابی وضعیت موجود، زمینه شناخت، برنامه ریزی و سیاست گذاری مطلوب تر را برای برنامه ریزان و سیاست گذاران این عرصه فراهم سازد. بررسی حاضر بنیادی و روش به کار رفته در آن توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری استان های کشور و روش گردآوری اطلاعات از نوع کتابخانه ای و ابزار جمع آوری با توجه به اهداف پژوهش، مبتنی بر داده های آمارنامه سال ۱۳۹۵ بود که طی آن ۴ شاخص کالبدی مسکن، از قبیل الگوی مسکن، نوع مصالح، مساحت زیربنا و بد مسکنی، در قالب ۱۰ متغیر و با استفاده از تکنیک فازی بهینه سازی چند معیاره و حل سازشی یا همان ویکور، جهت سطح بندی میزان توسعه یافتگی استان های کشور مورد استفاده قرار گرفت. تحلیل مناطق مورد پژوهش حاکی از آن بود که در بُعد کالبدی مسکن، تنها ۱۰ استان بوشهر با ضریب ۰/۰۳، اصفهان با ضریب ۰/۱۵، چهارمحال و بختیاری ۰/۱۷، خوزستان با ضریب ۰/۲۳، کهگیلویه و بویراحمد با ضریب ۰/۲۴، ایلام با ضریب ۰/۲۵، فارس با ضریب ۰/۲۵، سمنان با ضریب ۰/۲۷، لرستان با ضریب ۰/۳۰ و آذربایجان غربی ۰/۳۳ در زمره استان های توسعه یافته قرار داشتند و سایر استان های کشور به لحاظ وضعیت کالبدی مسکن در سطح متوسط تا محرومی قرار گرفتند. به طوری که ۲۱ استان دیگر در جرگه مناطق توسعه متوسط تا محروم قرار گرفتند و از این میان ۷ استان گلستان با ضریب ۰/۹۲، سیستان و بلوچستان با ضریب ۰/۸۸، خراسان شمالی و کردستان با ضریب ۰/۸۶، تهران و گیلان با ضریب ۰/۸۰ و قزوین با ضریب ۰/۶۸ در ردیف استان های محروم از نظر کیفیت کالبدی قرار داشتند. نتایج نشان داد که فقدان رعایت استانداردهای اولیه و محرومیت بناهای مسکونی از فاکتورهای پایه و ضروری کالبدی مسکن، بعنوان یک نارسایی جدی در ساخت و سازهای مسکونی در برخی استان های کشور همانند سیستان و بلوچستان و یزد مشهود است. از همین رو تدوین «سند جامع توسعه اجتماعی- کالبدی مسکن» در سطح کلان و در سطح مناطق استانی (در چارچوب یک برنامه ریزی دقیق، مدیریتی منسجم و هدفمند)، جهت تامین فضاهای معیشتی مناسب و مطلوب آحاد افراد جامعه به خصوص در مناطق کمتر توسعه یافته تر و محروم پیشنهاد می گردد.

واژه های کلیدی: کیفیت، مسکن، شاخص های کالبدی، ویکور